

MAGYARÁG

1938. Mai 22
VII. No. 140

1 lei

APARE IN FIECARE ZI

Fondator:

PÁSZTOR EDE

Redactor responsabil:
Dr. SÁHY LÁSZLÓ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ORADEA, PIAȚA MIHAI VITEAZUL 1

Párisban biznak a francia-olasz tárgyalások újrafelvételében

London, május 20. A Reuter-ügynökség jelentése szerint Olaszország csak azzal a feltétellel hajlandó megegyezést kötni Franciaországgal, ha a franciák belenyugszanak Franco tábornok győzelmébe. Hírek szerint újból jelentékeny hadianyag áll mindkét spanyol harcoló fél rendelkezésére, ami megnehezíti a megegyezést a semlegességi bizottság keretén belül. Francia körök hangoztatják, hogy a nehézségek ellenére a helyzet lényegesen nem változott s Franciaország továbbra is reméli a tárgyalások sikeres befejezését.

Ha megszakadnak a tárgyalások...

Páris, május 20. A Havas jelentése szerint, a ma reggeli francia lapok annak eshetőségét latolgatják, hogy Páris és Róma között megszakítják a tárgyalásokat. Milyen nemzetközi következményei lennének ennek? — kérdik a lapok. A Le Jour szerint, ha Franciaország nem jut megegyezésre a római kormánnyal, az angol-olasz egyezmény is kutba esik, ami maga után vonná a Chamberlain kabinet azonnali bukását és zűrzavart idézne elő a konzervatív többség berkeiben, amit a munkáspártiak és a velük rokonszenvező konzervatívok használnának fel.

A Le Figaro szerint az olasz-francia tárgyalások megszakítása az angol-olasz egyezmény formális elítélését jelentené.

A l'Excelsior hangoztatja, hogy bármilyen mély és érdek telen legyen is a békülékenységi óhaj, az angol és francia politika vezetőinek nem szabad elfelejteniük a Mein Kampfban felvázolt terveket, amelyek a francia-brit egyetértés megbontását célozzák angol-olasz-német összefogás érdekében. A mesterkedés túl világos, hogy ne lehetne leálcázni. Megtörné az európai rokon egyensúlyát, ami nem lenne se Anglia, se Olaszország érdeke, mert az utóbbi kényszerülve lenne szembeállni Németország egyeduralmi igényeivel.

A l'Oeuvre megállapítása szerint úgy látszik, hogy tegnap este óta új és erős olasz kampánnyal találjuk szembe magunkat, amit Németország támogat. Nem fér kétség hozzá, hogy Ciano gróf fel fogja kérni arra lord Perthet, a leginkább olaszbarát angol államférfiut, gyakoroljon minél nagyobb nyomást Franciaországra.

ra a benemavatkozás ügyében, hogy ezáltal Franco tábornoknak lehessen kedvezni, a spanyol köztársaságiak hátrányára, továbbá abban a reményben, hogy Franciaország és Anglia között nehézségeket támasszanak.

Berlin kifogásolja, hogy a cseh kormány az összes kisebbségek kérdését egyformán akarja megoldani

Berlin, május 20. A „Berliner Tageblatt” a készülő cseh szlovákiai nemzetiségi statútumról a következőket írja: „Prága azt igyekszik elhárítani, hogy teljes erejével megoldást keres a szudéta-német kérdésben, pedig tulajdonképpen csak a német és a többi kisebbségek jogainak kodifikálását akarja. Ugyanezen lap szerint Krofta összes ed-

dig tett nyilatkozatai csak még jobban összezavarják a közép európai helyzetet. Prága ki akarja kerülni a szudéta-német kérdés igazságos megoldását. Ilyen előzmények után nem sok jót lehet remélni a kisebbségi statútum tartalmáról. Az ilyen módon előkészített engedmények nem egyebek a jogos kérések kielégítésének visszautasításánál.”

A „Völkischer Beobachter”, a nemzeti szocialisták hivatalos lapja már előre elutasítja a kisebbségi statútumot, holott még a szövegét sem tették közzé. A lap kifogásolja, hogy a csehszlovák kormány egyenlőképpen kezeli a különböző kisebbségeket és nem tulajdonít megkülönböztetett fontosságot a szudéta-német igényeknek.

Öt évi börtönre ítélte az esküdszék az orgyilkos erdőmunkást

Cluj, május 20. Hoban Hariton bildari erdőmunkás előre megfontolt szándékkal elkövetett orgyilkosság vádjával állott csütörtökön délután az esküdszék előtt. A vádirat szerint Hoban Hariton 1937. december 14-én este előre megfontolt szándékkal leszúrta Stefanut Petre nevű barátját, akivel előbb egész napon át együtt mulatott. Stefanut Petre még a helyszínen meghalt. A kihallgatott tanúk szinte valamennyien terhelően vallottak.

Az esküdtek visszavonultak s alig egy óras tanácskozás után

már ki is hirdették döntésüket. A verdikt vétkesnek mondja ki Hobant, de megállapítja, hogy a verekedést az áldozat kezdte és alkalmazhatónak látják az enyhítő körülményeket. A bíróság az esküdtek döntése alapján öt évi börtönre, politikai jogainak öt évi felfüggesztésére és 1500 lej perköltség megfizetésére ítélte Hoban Haritont. Kötelezte ezenkívül az ítélet negyven ezer lej kártérítés megfizetésére is.

Hoban büntetéséből a vizsgálati fogsággal öt hónapot és nyolc napot vesz kitöltöttnek a bíróság.

Tilos a magyar tisztviselőknek politizálni

Budapest, május 20. — A magyar kormány tagjai Imrédy miniszterelnöknek a felsőházban történt bemutatkozása után a képviselőház tanácstermében minisztertanácsot tartottak. Miköz Odön igazságügyminiszter

ismertette a magyar köztisztviselőknek a különböző egyesületekben és szervezetekben való részvételét szabályozó rendelettervezetét s a minisztertanács ehhez hozzájárult.

MA: a „rumba” huzásának 3-ik 100 szerencseszáma

Felháborodással ír a fővárosi sajtó a leleplezett vasgárdáról

520.

A „Seara” vezércikke:

520. Ez az oldal, az árulási iratcsomóban, amelyen szerepel a megsemmisítő bizonyíték, amiből kitűnik — mint ahogyan annakidején értesültünk róla — a volt Vasgárda összeköttetése idegen agitációs központokkal. A meglevő dokumentumokból kiderülnek a terrorista összeesküvő szervezeti akciói.

Az árulás és kémkedés világossá válik. Az állam védelmét érintő titkos dokumentumok, a katonai-ipari-információk beszerzése pontos és meg határozott céllal történt. Senki sem kérdheti többé: kiért, vagy miért. A kérdés tisztázva van. A kémkedéssel, a határok megnyitását akarták elérni egy idegen hatalom befolyásának, esetleg fegyveres erejének. Amint előkészítették: a forradalom volt a nemzeti ellenállás letörése idegen segítséggel, hogy idegen lobogó lengjen itt. Minden érdekből, vagy beteges nyomorult személyi ambícióból. A mai áruló elárult egy mozgalmat, becsapott egy generációt, amit a legsúlyosabb kaland szakadéknak a szélére vitt.

„A rákvárákózó boldogság”

A „Lumea Românească”-ban írja Zaharie Stancu:

„Corneliu Codreanu a gyilkosság kultuszát üzte és híveibe is ezt a kultuszt akarta oltani. Stelescu Mihály meggyilkolása után a sajtó sokat foglalkozott a büntény egy részleteivel: a tíz gyilkos között néhány teológiai hallgató is volt. Ime, hogy mentegette Codreanu a gyilkosokat 1936. november 25-iki körlevelében: „Az egyház mondja: aki öl, nem lehet pap. Válaszom: Carmen Sylvan a pap egy volt tanító, aki a háború alatt kapitány volt és sok embert megölt. S sok ilyen pap van még. Azt mondják, ki kell dobni a teológiáról azokat, akik megölték Stelescut. Ugy hiszem, hogy nem. Ezt mondhatják: Nem leszünk papok, csizmadia-leszünk. De meg akarjuk tanulni a teológiát”.

A gyilkosok mentegése nyilvánvaló. Codreanu egy halálra aljas gyilkosával egy sorba helyezi azokat, akik a fronton teljesítették a hazafiránti kötelességüket és a fentihez hasonló érvekkel akarja róluk lemosni a bűnt.

A Vasgárda főnöke ölte meg fiatalkorában Manciú rendőrprefektust, megfélemlítve az egyház parancsáról: „Ne öl!” és Jorga szavairól: „Senki- nek nincs joga elvenni mások

életét”. A vezérkarához tartozó férfiak gyilkoltak, hogy a hatalom megszerzéséhez szükséges „sirokat” megáshassák és megszokják a vért, aminek a legionárius győzelem esetén nagyon meleg patakokban kellett volna folynia. Akik nem gyilkoltak még, a gyilkosságra nevelődtek. Mi célja volt, ha nem ez a „Moța-Ma-

rin” áldozati testületnek tagok tizezeivel, akik mások élete elvételével saját életüket kockáztatták volna.

Ha idejekorán közbe nem lépnek, ez leti volna a rákvárákózó boldogság. Duca és Stelescu, vagy talán sok más ember gyilkosa, akiket „hősiességükért” magas állami méltóságokba ültették volna,

ártatlan emberek ezreit gyilkolva le.

Egy államot nem lehet gyilkosságok árán regenerálni és a gyilkosoknak nincs joguk az állami uralomhoz való aspirációra. E napnál világosabb egyszerű igazságok kezdenek mind mélyebben és mélyebben a közvélemény lelkiismeretébe hatolni.

A rákvárákózó boldogság — az országot káoszba és örületbe taszítani az eltévelyedtek által, — eltűnt. Csak a lelkiismeretlenek és a román nemzet ellenségei sajnálhatják.

Öt évi fegyházbüntetésre ítélték a gyilkos legényt

Târgu-Mureș, május 20. — Az elmúlt év őszén borzalmas gyilkosság történt Matrici mureșmegyei községben. Bara Pál Bara Ferenc és Acs Antal községbeli legények táncmulatság alkalmával összeeszeszték Török Lajos nevű társukkal,

akit később bosszúból véresre vertek, úgy hogy a szerencsétlen legény hamarosan belehalt sérüléseibe. Az ügyet most tárgyalta le a târgu-mureși esküdtbíró-ság. A perben több, mint 30 tanút hallgattak ki, majd a hajnali órákban az esküdtbíró-

ság Bara Ferencet 5 évi fegyházbüntetésre és Acs Antalt 6 hónapi börtönre ítélte, Bara Pált pedig felmentette. Bara Pált és Acs Antalt a védelem kérésére azonnal szábadlábra helyezték. Bara Ferenc felebezést jelentett be.

Elkészítették az angol cselédlányok munkaszabályozó fő végnyét

Londonból jelentik: A nemrég megalakult angol háztartási alkalmazottak szakszervezete elkészítette a cselédek Magna Chartáját, amelynek fő pontja a következő: 1. heti 48 órás munkahét, 2. munkabér-minimum, amelyet egyelőre heti 1 fontban állapítottak meg 3. hetenkint egy teljes szabadnap, 4. biztosíték arra, hogy a

háztartási alkalmazottak magánéletének függetlensége — szent és sérthetetlen és a munkaadók abba semmi körülmények között nem avatkozhatnak. A szakszervezet állandó felügyelőket alkalmaz, akik megsemmisítik a munkaadók háztartását annak ellenőrzésére, hogy tiszteltben tartják-e

az alkalmazottak jogait és főként, hogy az alkalmazottak lakása, ellátása és életmódja megfelel-e a megkövetelt színvonalnak. Az ellenőrök intézik első fokon a munkaadó és az alkalmazott közötti vitákat és fekete lajstromra veszik a cselédekkel rosszul bántó háziasszonyokat.

Honnan származnak az indiánok?

AZ INDIÁNOK EREDETE már régóta foglalkoztatja a tudósokat. Különösen az Egyesült Államokban tanulmányozták behatóan ezt a kérdést. Ujabban az előkelő yankeek körében ugyanis nagy divat családifájukat az indiánokig, mint Amerikai őslakóiig, visszavezetni. Ha már itt tartanak, azt is szeretnék tudni, — honnét származnak az „őseik”?

Most, mint a New-York Times-ben olvassuk, döntő fordulathoz érkezett az indiánkutatás. Miss Francis Densmore, az ismert néprajzi szakértő, olyan adatokat hozott nyilvánosságra, melyek megerősítik a régi hiedelmet: az indiánok Kinán, Japánon és Behring-szoroson át kerültek Észak-Amerikába. Őshazájuk valószínűleg India volt. Miss Densmore a Pueblotörzseknél Japán és kínai elemekben gazdag harcidalokra bukkant, mérsérszi háziszőfészekben fel-

ismerte a hindu színezés és fornyanyelv több sajátosságát. Még a pueblo-fájszólásban is számos japán, kínai, vagy hindu eredetű szót és szóképet talált. Így a modern népkutatás komoly nyomokból kiindulva teheti majd meg azt a hosszú utat, mely a „rézbő-

rűket” a történelemelőtti időkben, ki tudja, milyen óriás katalizmák, vagy népvándorlások nyomására, egyik világrészről a másikba vezette.

Mit szólnak ehhez az amerikai előkelőségek? Megfelelnek nekik a hindu eredet? New-Yorkban máris szájról-szájra jár egy szellemes milliommólány megjegyzése:

— Most már tudom, miért rokonszenvezem annyira Gandhival!

Elfogták a bucovinai „fekete banda” főnökét

București, május 20. — A cernauti rendőrség hosszú idő óta folytat harcot azokkal, kik „fekete banda” aláírással zsaroló leveleket írnak és rémületben tartják a gazdagabb bucovinai kereskedőket. Legutóbb Mosco Brandes vasauti börtvényes kapott hasonló levelet, melyben felhívták, hogy tegyen le 14 ezer leit az előre megjelölt helyen, különben felgyújtják házát és kiirtják családját. A csenevőre biztatá-

sára Brandes le is tette az összeget a kérdéses helyre, hol éjjel 12 órakor csavargó külsejű fiatalember jelent meg és a pénzt magához vette. Midőn az országútra ért, csendőrök állták útját, letartóztatták és bekísérték az ügyészre. Kiderült, hogy Mihail Sapunea több szörösen büntetett csavargóval azonos, aki feje volt a „fekete banda” nevű szövet-ségnek. Az e áras o y k.

Kormányintézkedések az árdrágítás letörésére

București, május 20. A nemzeti gazdasági minisztérium rendeletét készített az árdrágítás megfékezésére céljából. A rendelet törvény négy bizottságot küld ki a következő rendeltetéssel:

Első bizottság: az állati és növényi eredetű cikkek árát vizsgálja felül és szervezi az ezen cikkekkel való ellátást. A második bizottság szervezi a fűtőanyagokkal való ellátást és felülvizsgálja ezek árát. A harmadik bizottság szervezi a ruházati és lábbeli árukkal való ellátást és ellenőrzi ezek árát. A negyedik bizottság különböző fogyasztási cikkekkel való ellátást szervez és ellenőrzi ezek árát.

A bizottságok hatáskörétől kivonták az állami egyedárusítás cikkeket.

A bizottságok hatáskörét a

következőképpen állapították meg:

1. Megvizsgálja a különböző árucikkek árának kialakulását és megállapítja, mi ezek legmagasabb és legalacsonyabb határa.

2. Megvizsgálja, milyen módok vannak a termelésnél, hogy van az megszervezve, melyek a fő tényezői, stb.

3. Megvizsgálja, hogy jelenleg miként történik az illető áruk elosztása, milyen szervekkel és milyen feltételek mellett.

lett.

4. Megvizsgálja, melyek lehetnek a leggyakorlatibb eszközök a terményekkel való legolcsóbb ellátásra vonatkozólag, hogyan lehet a piacokat a legtöbb és legjobb áruval ellátni: és részletes tervet dolgoz ki minden egyes áruval vonatkozólag.

5. A bizottságok nyilvántartják a kérdésben beálló változásokat, hogy idejében javasolhassanak alkalmazkodó módokat.

Allami üzletek az áruzsora ellensúlyozására

București, május 20. A Tempo című fővárosi lap szerint a kormány új módszerrel akar eljárni a kereskedők ellen, akik indokolatlanul emelik az árakat. Az állam — írja a lap — szövetkezetek létesítése,

vagy más úton konkurenciát létesít a kereskedőknek, hogy az árakat letörje. Ez a terv viszont — a lap szerint — arra mutat, hogy a maximális árak rendszerével véglegesen felhagyott a kormány.

Szétdarabolta feleségét és unokáját

A sziléziai Drihau községben egy iparos baltával szétdarabolta a felesége és tizenkét esztendő unokáját koponyáját, azután felakasztotta magát. Az iparoson már régebb óta az őrültség jelei mutatkoztak.

Kalapáccsal halálra sebezte feleségét, aki nem akart visszatérni hozzá

Bucureștiből jelentik: Borzalmas családi dráma játszódott le tegnap a fővárosban. Moldoveanu Ludovic 29 éves munkás néhány hónappal ezelőtt nősült meg. Az asszonyt közben elcsábították, elhagyta férjét és benyújtotta a váló

pert. Tegnap volt az első tárgyalás a törvényszéken és amikor a nő eltávozott az épületből, férje utána rohant és ráakarta beszélni, hogy térjen vissza hozzá. Az asszony erre nem volt hajlandó, mire Moldoveanu kalapáccsal rántott elő

zsebéből és ötször fejbe vágta feleségét, aki eszméletlenül összerogyott. Az összegyűlt tömeg meg akarta lincselni Moldoveanút, de a rendőrök kiszabadították. Feleségét haldokolóva szállították kórházba.

Anglia egyik leggazdagabb lordja 15 milliárd leit kapott eladott birtokaiért

Anglia gazdagságáról az európai szárazföldi viszonyokhoz szokott ember alig tud magának fogalmat alkotni. Néhány nappal ezelőtt meghalt egy angol lord és az örökösödési adó egymilliárd leinél többet tett ki. Most érkezett annak a híre, hogy Bute marquis eladta családi birtokait és azokért nem kevesebb, mint huszmillió fontot, vagyis tizenötmilliárd leit kapott. Ez a legnagyobb birtokeladás Anglia történetében. Bute márki ingatlanai egy hatalmas birtokból állottak, a Bute-család birtokaihoz tartozik azonkívül a cardiffi kikötő legnagyobb dokkjá, valamint a kikötő nagy része. Nem volt megvetendő az sem, hogy Bute lord volt a tulajdonosa Cardiff város területe két harmadának, Perth város felé-

nek, eltekintve egyéb földbirtokokról. Azonkívül Bute márki tulajdonosa volt a cardiffi szénbányák nagy részének, tulajdonosa volt továbbá nagy angol mozik egész sorának és hatalmas birtokok felett rendelkezett az angol gyarmatokon is.

Bute márki nem maga szerezte ezt a fantasztikus vagyont. Már dédnagyapja, aki

még csak gróf volt, nevelője volt III. György angol királynak, majd Anglia miniszterelnöke lett. Ő vezette be a bélyegilletéket Angliában, amivel hamarosan sikerült Anglia egyik legnépszerűtlenebb emberének lennie. Viszont a bélyegilleték bevezetése magánvagyonára nem volt kedvezőtlen befolyással. Mindenesetre megengedhette magának azt a fényűzést, hogy a királyné számára diszmunkát írt az angol flóráról 9 fényűző kötetben, amelyből mindössze tizenkét példányt nyomtatott. Egy ily kiadásért ma bibliofilek sulyos ezreket fizetnek angol fontokban. Egyelőre még nem lehet tudni, hogy kései utóda a huszmillió fontot hogyan fogja felhasználni.

Nagy mennyiségű új férfi és női kelme-maradékok

érkeztek

Steiner maradékoshoz

Caler Victoriei 3. az udvarban balra.

Feltalálták a spanyolnátha gyógyszerét

Moszkva május 20. — Barikin tanárnak, moszkvai járványtani intézet vezetőjének sikerült előálltania olyan szérumot, amely a spanyolnáthát 24 óra alatt meggyógyítja. A kísérletet Barikin tanár előbb saját magán próbálta ki, majd pedig a járványtani intézetben számos kísérletet végzett vele. A kísérletek minden esetben teljes sikerrel jártak. Barikin szérumát a leglokkátesebben 3-4 napos csirke-embrióból termelte ki.

Nagymennyiségű petroleumot szállítunk Japánnak

Constanța május 20. — Ma érkezett meg a constantai kikötőben a „Berun” nevű petroleumszállító hajó. A hatalmas tanknak 17 ezer tonna befogadó képessége és kőolajat szállítanak vele Japánba. Ugyancsak Japán részére történő petroleumszállítás céljára más hajók is érkeztek Constanța-ba, így többek között a 15 ezer tonnás „John Bull” és több más petroleumszállító hajó.

Idegrohamában kutba ugrott egy asszony

Târgu-Mureș, május 20. Dileul Nou mureșmegyei községben Ferenczi Regina, egy ottani kereskedő 49 éves felesége idegrohamában egy őrzetlen pillanatban az udvaron lévő kutba ugrott. A kövek, amelyekkel a kut ki van rakva, több sulyos zúzódást okoztak a szerencsétlen asszony fején, aki sérüléseit belehalt.

Ókori vár romjait ásták ki Constanța-ban

Constanța-ból jelentik: Nicolae Ivanov mangaliai lakos egy alap kiásása közben rábukkant a Calatis vár romjaira, amely fölött Mangalia épült. Ivanov tovább folytatva munkáját egy antik falat és egy régi kutat ásott ki és jelentést tett erről a vármegyei prefekturának. Közben az a gyanu merült fel, hogy Ivanov értékes és sulyos szinaranytárgyakat is talált, amelyeket eltulajdonított. A nyomozás ebben az irányban megindult.

Tisztviselők, munkások és minden alkalmazott után az új törvény rendelkezései szerint levonandó személyzeti adók befizetésére készült és a Pénzügyigazgatóság által jóváhagyott új

Stat-könyvek

kaphatók a

Pásztor Ede cégnél

Oradea, Piața Mihai Viteazul 4

Telefon automata 2801

Ára 40 és 70 lei

Nap oldal

A newyorki uccán a napokban előltek egy üdvhadserg-egyenruhás tisztet. Tisztnak lenni az üdvhadsergben annyit tesz, mint különleges érdemeket szerezni a kéregítésben és a jámbor életmódban. A mi tisztünk sarzsit érdemelt ki, mert előljárt úgy a trombitafúvásban, mint a jámborságban. Az autó azonban mégis előlőtte, mert az Autót nem emberi ítélet, hanem isteni gondviselés irányítja. Odafönti eddig sokkal többet tudnak rólunk, mint amennyit embertársainknak elárulunk. Csakis így történelhet, hogy az üdvhadsergbeli jámbori az autó úgy ütötte el, mint bármelyik részegeskedő, istentelen halandót. Nem tanúsított iránta semmi kíméleteit.

Csakhamar kiderült, hogy az autónak igaza volt, illeive a gondviselés, mely az autót irányította, bölcsen cselekedett.

Bevittek a kórházba, de nem találta nála a nevének kívül semmi féle más iratot. Egy üdvhadsergbeli nem visz magával tiszt utjára profán iratokat. De a rendőrség profánul gondolkodik és a tisztet meghirdette az újságban.

„Ixsx Ypsylon ur üdvhadsergbeli tiszt haldoklik, kérjük hozzájárulóit, hogy jelenkezzenek a Zett-kórházban...”

A rémes híradást egyszerre öt newyorki szony olvasta. S mind az öt ráismeri az ő üdvhadsergbeli férjére. A kórházba rohantak mind az öt és mind az ötön meggyőződtek róla, hogy nem csalódtak. Csakugyan a férjük feküdt a rideg kórházi ágyon, elűtve és sajnos mélységesen leleplezve...

Öt feleség és mégis zene? Az üdvhadsergbeli tiszt nemcsak a szemét forgatta tehát vitézül, hanem ténylegesen bátor lélek volt. Most a kórházi ágyon várja felgyógyulását a rendőrség. A rendőrség, melynek semmi érzelme nincsen az ilyen fajta üdvök iránt, amint az üdvhadsergbeli tiszt legalább a maga számára — nem az égben keresett. S ahogy a newyorki megátalkodott polgári puritánságot ismerem, az esküdt szék nem enyhítő, hanem terhelő körülménynek fogja találni, hogy a derék tiszt az üdvhadserg legderekből tisztja volt.

Holt nincsen igaza, mert az ember privát életéhez (ugyebár ezt így mondjuk) senkinek nincsen semmi köze...

Tengeri utat létesít a Balkán-szövetség az Adria- és Fekete-tenger között

București, május 20. Szerdán délután a constantai kikötőbe érkezett a Lovcen nevű jugoszláv hajó, amelyet a kikötőben különös ünnepélyességgel fogadtak. A Lovcen érkezése kapcsolatban áll egy tengeri ut létesítésével, amely a Balkán-szövetség gazdasági tanácsának határozatai értelmében havonta egyszer össze-

keztetés teremt a Fekete- és az Adria-tenger között, a Balkán-szövetség tagállamai között gazdasági kapcsolat fejlesztése céljából.

keztetés teremt a Fekete- és az Adria-tenger között, a Balkán-szövetség tagállamai között gazdasági kapcsolat fejlesztése céljából.

Ötven haldokolnak egy tréfa miatt

Londonból jelentik: A nyugat-ausztráliai Gwalia városkában Felico Amanasco olasz bányász csendesen borozgatott szállásadónőjével s egyik lakótársával, majd a konyhában talált fehér kristályból, amelyet timsónak vélt, tréfából néhány darabot lopva a borba

kevert. Néhány perc múlva a két ivó irtózatosságot között összerogyott. Csak ekkor látta Amanasco, hogy a fehér kristály mérge volt. Lelkiismeretfurdalástól felőrülten, hatalmas disznóölőkessel mellbe szurta magát s vérrel borítva, a konyha padlójára zuhant. Nemsokára hazaérkezett a ház

másik két lakója, akik a tragédia három áldozatát gépkocsira rakták, hogy kórházba vigyék őket. A kocsi utközben egy másik járművel összeütközött, darabokra tört és a két kísérő olasz súlyosan megsebesült. A szerencsétlen tréfa öt áldozata élet-halál között lebeg.

Diák, aki feltalálta a legszörnyűbb hatású robbantószer

Egyszerre híres lett a franciskói gimnázium, amely ugyan már jó régen fennáll, de különös hírnevét mégis egyik hatodikos diákjának köszönheti. Ez a Zimmermann Vencel nevű diák nemrégiben feltalálta a legveszedelmesebb hatású robbantószer, amit emberi agy egyáltalában csak elképzelhet. Hatása hatvanszor

erősebb a dinamitnál, az ekrazit csupán enyhe játékszer hozzá képest. A szer hatását a befagyott Niagaraánál próbálták ki: ott robbantottak vele először, olyan döbbenetes eredménnyel, hogy a feltorlódott jég a hatalmas nyomás következtében rázúdult a Niagara villamosművek épületére és az összes turbinákat összetörte.

A diák eredeti találmányát az Egyesült Államok szerezte meg, de olyan hallatlan óvatossággal kezelik ezt a nagyjelentőségű dolgot, hogy még a katonai hatóságokkal sem ismertették a találmány lényegét. Egyedül a hadügyi államtitkár aki maga is jónevű vegyész, ismeri a dolgot és az ő segítségével most Zimmermann annyira tökéletesítette találmányát, hogy az akár husz évig is eláll, tehát hadügyi célokra rendkívül megfelelő, mert jól előre tartalékolható.

A tizenhatéves fiú további taníttatását az amerikai hadügyi kormányzat vállalta magára, ahol egyfelől megfelelő kiképzést adnak a máris zseniális vegyésznek, hogy eredményesen tovább dolgozhassék az ő számukra, másrészt ilyen módon vigyáznak a fiú testi épségére, nehogy más államok a találmány titkának megszerzése céljából megkérnyékezhessék vagy elrabolhassák.

Vajon miket fog még ez a reményteljes ifjú nyújtani a hadügyi kormányzatnak?!

Nagy cigarettacsempészség a constantai kikötőben

București, május 29. — A constantai vámhatóságok a Mariad nevű angol petróleumszállító hajón 40.000 csempészett idegen cigarettát fedeztek fel. A csempészcigarettát vagy Romániában vagy pedig Spanyolországban akarták az angol tengerészek elhelyezni, ahova az a hajó petróleumot szállított. A vámhatóságok 50000 leibírságot róttak ki a hajó parancsnokára.

Megjelent

GÁL ZOLTÁN
nyelvpedagógus szerkesztésében a

6000 SZAVAS

ROMAN—MAGYAR
MAGYAR—ROMAN

KEZISZOTAR

egy kötetben

Ára 25 Lei

Kapható a „Friss Ujság” és „Magyarság” minden árusítójánál és az összes könyvkereskedésekben

Vidéki rendeléseket az összeg, valamint 5 lei portóköltőség előzetes beküldése mellett azonnal teljesítünk. A pénz esetleg bélyegben is beküldhető.

Pusztító tűzvészek Lengyelországban

Varsó, május 20. Hatalmas tűzvészek pusztítottak Lengyelországban. Baranovice városában a tűzvész több utcát hamvasztott el. A város közepén Podlezia községben 16 ház és 15 istálló égett le a bennük levő állatokkal együtt. Kustia közelében egy egész falu esett áldozatul a romboló tűzvésznek.

Nem tudott fényt deríteni a fokvárosi rendőrség a világ legrejtélyesebb gyémántlopására

Barry Campbell, a hírhedt gyémántlovaj titokzatos körülmények között meggyilkolták, zsákmányának azonban örök időkre nyomaveszett

Capetown, május 20. A dél-afrikai „gyémántrendőrség” nemrégiben utalta irattárába azt az iratsomót, amelyik a világ egyik legérdekesebb gyémántlopásával foglalkozik.

Jónéhány évvel ezelőtt a rendőrség emberei a tenger szí-
pén egy fürdőruhás férfi holt-
testét találták. Barry Camp-
bell gyémántlovaj és világhírű
kalandort meggyilkolták.

Barry Campbell jó utra tér

Barry Campbell világcsavargó kalandor volt. Bekóborolta az egész világot, legutolsó útja azonban, Kairótól a fokvárosi gyémántmezőig, utolsó kalandja is volt. Fokváros rendőrsége már a megérkezésétől kezdve figyelte a hírhedt kalandort. Csakhamar megtudták, hogy Barry jó utra tér, azaz mint titkár egy birtokos szolgálatába lépett. Barry megjavulásának az volt a szépség-
hibája, hogy a birtok, ahol szolgálatot vállalt, aggasztóan közel feküdt egy kihasználatlan gyémántterülethez.

Barry megfigyelte, hogy a gyémántföldet szegélyező drótsővény egyik szakaszán körülbelül tíz percig nyugodtan dolgozhat, anélkül, hogy az ő odaérkezne. Ezután hozzálátott terve végrehajtásához. Be-

maszott a gyémántföldre és arról a helyről, amelyet nap-
pal már kiszemelt magának, nagymennyiségű kavicsörmé-
léket ásott ki. Zsákba rakta és elcipelte egy közeli kunyhóba. Ezt az útját az éjszaka folya-
mán többször is megismételte. Ezután eltűnt a vidékről.

Campbellt rövidesen felfe-
dezte a rendőrség a közeli Ash-
ton városban, ahol állandó tar-
tókodásra készült berendez-
kedni. A detektívek természet-
esen rajtaütöttek, minden hol-
miját átkutatták, de gyémántot
sehol sem találtak. Campbellt
persze szabadon kellett enged-
ni.

Dráma a sziklák között

A rendőrség azért továbbra is figyelte a kalandort, de min-
den eredmény nélkül. Barry
Campbell nagyon rendesen élt,
szegényesen, keveset költött és
semmi olyan igyekezetet nem
árult el, mintha gyémántokat
akarna eladni. Közben Camp-
bell összeismerkedett egy va-
lamikor híres, de lezüllött Afri-
ka-vadászsal és annak felesé-
gével. Az ő szegényes kunyhó-
jukban bérelt lakást és a há-
rom ember szoros barátságot
kötött. Együtt voltak akkor is,
amikor fürdeni mentek a ten-
gerpart sziklái közé. Erről a ki-
rándulásról azonban csak az

egykori oroszánvadász és fele-
sege tért vissza. Kétségbeeset-
ten újságolták, hogy Barryt el-
ragadta egy hullám és nem si-
került megmenteni.

Néhány nap múlva meg is
találták Campbell holttestét.
Fején hatalmas sebhely táton-
gott, amely ütéstől is származ-
hatott, de ugyanugy okozhat-
ták a parti sziklák is. A rend-
őrség ezután a közös kunyhót
vizsgálta át, gyémántot azon-
ban itt se találtak. Néhány hó-
nap múlva a lezüllött vadász
és felesége egy Európába indu-
ló hajóra szálltak fel. A rend-
őrök ide is követték őket. Át-
vizsgálták összes csomagjaikat,
ruhájukat, de a gyémántoknak
nyomát sem látták. A férfi és
a nő csak gunyosan mosolyog-
tak a rendőrök igyekezetén.

— A gyémántoknak náluk
kellett lennie — fejezte be az
elbeszélést a detektívfelügye-
lő — a rendőrségnek azonban
mégis azt kellett látnia, hogy
elhajóznak. Ha a gyémántokat
sikerült Európába vinniük, ott
nyugodtan értékesíthették azo-
kat. Többet nem hallott a fok-
városi rendőrség sem a házaspárról, sem pedig a gyémán-
tokról, amelyek eddig bizto-
san valamelyik európai fővá-
ros ékszerkereskedésének kira-
kátaban csillognak.

Miron Cristea patriárka- miniszterelnök elutazott Lengyelországba

București, május 20. — Mi-
ron Cristea pátriárka minisz-
terelnök csütörtökön este el-
utazott az országból és 20-án
pénteken érkezett Lengyel-
országba, ahol a lengyel ható-
ságok fényes fogadtatást készí-
tettek tiszteletére.

Új nyelvvizsgáztató bizottságokat nevez- tek ki

București, május 20. — Az
„Universul” közli, hogy a bel-
ügyminisztérium a prefekturák-
hoz és a városházákhoz új bi-
zottságokat nevezett ki a kiseb-
bségi tisztviselők nyelvvizsgá-
ztatására. A bizottság elnöke a
prefekturánál: a prefektus,
a megyeszékhely legmagasabb
rangú iskolájának tanára és a
prefektura magasrangú tiszt-
viselője. A primáriánál a pol-
gármester, a város iskolájának
tanára és egy magasrangú vá-
rosi tisztviselő.

Meghalt a hóhérok réme

Newyorkból jelentik: Csiká-
góban meghalt 80 éves korá-
ban Amerika leghíresebb védő-
ügyvédje: Clarence Darrow,
akit a „hóhérok rémének” ne-
veztek, mert száz vádlottat
mentett meg a kivégzéstől.
Legutóbbi hírhedt védenői kö-
zött voltak Leopold és Loeb, a
milliomos kéjgyilkosok és a
honolulu „becsületvédő gyil-
kosság” vádlottai, továbbá
John Scopes tanár, a híres
daytoni „majomper” vádlottja.

Kigyóméreg a tüdőgyulla- dás, a nátház és a rák ellen

Sao Paulóból jelentik: Miu-
tán a kigyómérget a legkülön-
bözőbb gyógyszerek készítésé-
re és gyógycélokra használják,
a Sao Paulo melletti Butantan-
ban nagy kigyóméreg-tenyészté-
si telepet alakult, ahol több ezer
veszedelmes hüllőt tartanak
mérgegyezés céljából. A mér-
get vérzékenység (haemophilia)
és epilepszia gyógyítására hasz-
nálják, de újabban sikeres ki-
sérletek folynak tüdőgyulladás,
nátház, sőt rák gyógyítására
is kigyóméreggel.

Kik nyertek a „rumbán”?

A harmadik 100 szerencseszám. Az első két rádiót a 1173 és 8715 számú igazoló-
jegyek nyerték

Alábbiakban közöljük a nagy
tavaszi „rumba” ajándék-ak-
ciónk harmadik 100 szerencse-
számát, amely alkalommal az
első két rádió is szerencsés gaz-
dákhöz jutott a 1173. és 8715.
számú igazoló-jegyek tulajdo-
nosaihoz. Egyébként a mai
nyerőszámok a következők:
Rádiót nyert: 1173, 8715.
3 vég kelengyevászon: 4481,
6875.
Trench-coat: 2689, 7180,
9095, 9099.
Női ruhaanyag: 461, 9094,
7161, 662, 1203.
Női és férfi nyáricipő: 9135,
2855, 7561, 4324, 7124, 6366,
6944, 7672.
Férfi sporting: 1786, 9131,
1804, 1705.
Női fürdődressz: 7130, 8219,
8318, 8345, 6708.

Boroskészlet: 8384, 8395,
5095, 1990.
Vizeskancsó: 7111, 8383,
3485, 7764.
Likörkészlet: 7115, 265, 9041
Vajtartó: 8398, 3520, 4861,
2262.
Női ridikül: 1799, 1351, 9175
1714, 3902, 8556.
Kölni-puder: 6445, 2899, 928
6612, 1574.
Töltőtoll: 6313, 6723, 8776,
6635.
Tortaforma: 4285, 1972, 8557
Két pár férfizokni: 8441,
4477, 4694, 2841, 2441, 1704.
Két pár női harisnya: 8937,
3893, 1573.
Cigarettatárca: 9561, 6619,
7574, 3585, 7619.
Egy drb. Gál-féle szótár:
321, 7939, 8023, 7568, 6321.
Egy kg. cukor: 1577, 232.

7270, 3909.
Asztali tükör: 4688, 963,
137, 3905.
Fürdőnadrág: 213, 1709,
2727, 1961.
Fésűgarnitúra: 6553, 9080,
4937, 1043, 792, 6630.

A húzásokat folytatjuk és az
eredményt naponta száz-
as csoportokban közöljük. Vegye
meg tehát mindennap lapun-
kat és figyelje a nyerőszámo-
kat.

Küldje gyermekét a tengerpartra!

Mangalian, a „PLAJA COPILOR,”
gyermeknyaraló telep

**Dr. Imas M. Róza, Párisban specia-
mekorvos vezetése mellett** különleges ellátást nyújt
Torna, sport, napfürdő stb. szakszerű felügyelet mellett.
**Speciális gyermek konyha naponta 5 ét-
kezés.** Román, magyar, német társalgás. Tájékoztató
ismertetést küld és jelentkezéseket felvesz **Dr. Imas
Róza** București, Str. Nicolae Filipescu 32. Telefon:
2 44 76. Nyitva június 15-től szeptember 15-ig.

SPORT

A Kupa elődöntő bonyolalmai

Xifandó vezeti a megismételt mérkőzést

A megismételt és szombatra kitűzött Kupa-elődöntőt — hogy újabb botrányos bírói jelenetek meg ne ismétlődhesse- nek —, Xifandó, a bírói bizottság elnöke vezeti. Határbírója, két ismert fővárosi bíró lesz. A Kupa-bizottság határozatával szemben a Kupa-bizottság két tagja, Popa és Namoianu ellenvéleményt jelentettek be, az ülés után pedig mindketten lemondtak a Kupa-bizottságban és a Szövetségben viselt tisztségeikről. Az ítéletet egyéb kényszerítő okok miatt megfeleltette. A Venus Humis és Eliadescu felfüggesztése miatt, a Rapid pedig az elégtelen rendfenntartó intézkedések miatt kirótt 10.000 lejese bírság miatt felelős. Russu bíró lemondását nem akarják elfogadni.

Elmaradt a Rapid-DUIG mérkőzés

A Rapid a csoport bajnok

București. — Ma kellett volna eldöntésre kerülnön a Rapid FC—Dacia Unirea nemzeti bajnoki labdarugó mérkőzés. A Dacia Unirea nem jelent meg a mérkőzés színhelyén és így az FC Rapid játék nélkül nyert az ide vonatkozó szabályok szerint 3:0 arányban. Az ily módon szerzett két pont révén az FC Rapid csoportjában megnyerte a csoport-bajnokságot és minősítette magát az országos bajnokság döntőjére.

RUGBI: Németország-Románia 8:3

A rugbi Európa-bajnokság küzdelmei során a bucurești ANEF pályán ma délután játszották le a Németország—Románia mérkőzést. Győzött Németország 8:3 (8:3) arányban. A mérkőzésre tízezer néző volt kíváncsi.

Ujabb 50 ügyben hozott marasztaló ítéletet a bíróság, a ciuci erdőkihágási ügyben

Mercurea-Ciuc május 20. — Csak a napokban emlékeztünk meg egész sorozatos erdő és tiltott pálkafőzési kihágási ügyben hozott marasztaló ítéletek súlyosságáról, most újabb erdőkihágási ügyekben hozott marasztaló ítéletekről kell hírt adnunk. Szerdán egyetlen napon, ötven ügyben hozott ítéletet a járásbíró, vagy pedig az első felelősségi fórum: a törvényszék. A bírói bírság összege majdnem eléri a száz-huzezer lejt, a faérték és kártérítésen kívül. A lakosság, leszegénységének okát ezekben az okokban kell elsősorban keresni.

Letartóztatások a párisi tőzsdén

Páris, május 20. A francia valutarendőrség a párisi tőzsdén tegnap meglepetésszerűen több egyént letartóztatott. A letartóztatottak olyan kijelentéseket használtak, amelyek alkalmasak voltak a frank lerontására. A pénzügyminiszter dönt a hitelrontók ellen további eljárás ügyében.

Csődöt mondott a satumarei villamosmű

Satumare, május 20. Tegnap este váratlanul sötétség borult Satumare főterére és belvárosának mintegy tizenöt utcájára. A villamosüzem háromszáz lóerős egyenáram-termelő gépe felmondta a szolgálatot. A generátor egyik tekercse átütött és elégett.

Satumare városát kétféle áram: egyenáram és váltóáram világítja. A főtérén és tizenöt

belvárosi utcán egyenáram, a város többi részén váltóáram szolgáltatja a világítást. Szerdán este gyertyafény pislákol a főtéri kávéházakban, az Astra mozi pedig nem tartott előadást. — Az üzemzavar a nyomdákat is megbénította. A satumarei reggeli lapok nem jelentek meg, egyedül a „Sajtó” című napilapot állították

elő kéziszedéssel és ez is csak négyoldalon jutott a közönséghez.

A villamosüzem most elhatározta, hogy az egész város világítását váltóáram fogja szolgáltatni és az átszerelések lebonyolításáig, néhány hétig sötétben lesznek esténként a satumarei belvárosi utcák és a főtér.

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szög 20 lei. A rumba igazoló-jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 lejért közölünk. Jelígyével, vagy „cim a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknel 10 lej pótdíj fizetendő. Csak válaszbélyeges érdeklődésre válaszolunk.

Előfizetési díj havonta 40 lei

Róna fényképésznél

legolcsóbb, legszebb a fénykép!!

6 drb csak 80 lei!

Ugyanaz, ami a kirakataimban látható!

Kérem a n. é. közönséget, ne hagyja magát a konkurenciától félrevezetni

ÁLLÁS

Megbízható újságárut keresek magas jövedelemmel Cehăluț községi részére június 1-re. Leveleket Nagy Lajos, Tășnad, jud. Sălaj. 2026

Bejáró takarítónőt éves bizonyítvánnyal, kétféle családhoz keresünk. Jelentkezni vasárnap délelőtt, Str. Paul Chinez 32. 2069

Szorgalmas, idősebb nő ajánlkozok mindenesnek, — esetleg plébániára, vagy egy idősebb urhoz. Roșiori 2/b. 2068

VÉTEL-ELADÁS

Házhely sürgősen eladó. Érdeklődni Str. Episcopul Széchenyi 26. 2053

Hulla az erdőben

Mintegy négy hónappal ezelőtt nyomtalanul eltűnt Toplitari Taslean Petru gazdálkodó. A 49 éves ember fáért ment az erdőbe és nem tért többet vissza családjához. Tegnap a Tarnita nevű erdőben kidőlt fatörzs alatt oszlásnak indult emberi holttestet találtak. A helyszínen lefolytatott hatósági vizsgálat megállapította, hogy a holttest az eltűnt Taslean Petru. A gazdálkodó fatörzset vágott és a lezuhant törzs maga alá temette. A szerencsétlen ember bal válla került a törzs alá, nem volt aki segítségére siessen, valószínű tehát, hogy sokáig szenvedhetett, míg belehalt sérüléseibe.

Stanol, színes selyem, krepp és tafeti-papírok legolcsóbb árban kaphatók Pásztor Ede papirkereskedésben. Piața Mihai Viteazul 4. (Nagypiac.)

Sürgősen eladó kis magánház és egy házhely. Str. St. O. Iosif 43. 2071

Lakbérleti szerződési nyomtatványok kaphatók a Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4.

Eladó két ajtós jégszekrény. Cim a kiadóban. 2061

Eladó hintaszék, gyermekfürdőkád, lámpaernyők, virágállvány. Cim a kiadóban. 2062

Wertheim-pénzkazettát

készít

STERN mechanikus Oradea, Avram Iancu-u. 18.

KÜLÖNFÉLE

Tollat válogatni házhöz kiadok. Str. Dr. Vasile Lucaci 27. 2070

Védik

a ráktenyésztést

București, május 20. — Az állami halászati vezérigazgatóság nagy figyelmet fordít a ráktenyésztésre, mivel a külföld erősen keresi. Romániában jelenleg évente közel 5 millió darab rákot fognak a valóságos pusztítás folyik ezen a téren. A halászati vezérigazgatóság május 31 és június 15 között betiltotta a nőstényrákok fogását. A rákfogás október 15 és december 15 között teljesen tilos az új rendelkezés értelmében.

Rádió műsor

SZOMBAT

BUCUREȘTI. 7.30 Ritmikus torna, reggeli műsor közvetítése. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállás-jelentés. 13.10 Déli hangverseny. Közben sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárás-jelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 17 A Románia űrsége szervezet órája. 19.17 Katonazene. 20.30 Lemez. 21.15 Táncczene. 22.45 Vendéglői zene. 23.45 Hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

BUDAPEST I. 7.45 Torna. Utána gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Ének és hegedűszámok. 14.30 Hanglemez. 17.15 Zoltán meséi. 18 Mit üzen a rádió? 18.30 A rádió szalonzenekara. 19 Előadás. 19.30 Bihari János est. 20.25 Helyes magyarság. 20.30 Előadás. 21 A Budapesti Hangversenyzenekar. 22.30 Hírek. 22.55 Jazz. 24 Hírek német és olasz nyelven. 24.10 Cigányzene. 1.05 Hírek

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNÉL ORADEA